

EUROPSKA UNIJA

EUROPSKI PARLAMENT

VIJEĆE

**Strasbourg, 13. rujna 2017.
(OR. en)**

**2016/0279 (COD)
LEX 1752**

**PE-CONS 24/1/17
REV 1**

**PI 67
CODEC 856**

**UREDBA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA O PREKOGRANIČNOJ RAZMJENI
IZMEĐU UNIJE I TREĆIH ZEMALJA PRIMJERAKA U DOSTUPNOM FORMATU
ODREĐENIH DJELA I DRUGIH PREDMETA ZAŠTITE KOJI SU ZAŠTIĆENI AUTORSKIM
PRAVOM I SRODNIM PRAVIMA U KORIST OSOBA KOJE SU SLIJEPE, KOJE IMAJU
OŠTEĆENJE VIDA ILI IMAJU DRUGIH POTEŠKOĆA U KORIŠTENJU TISKANIM
MATERIJALIMA**

Uredba (EU) 2017/... Europskog parlamenta i Vijeća

od 13. rujna 2017.

o prekograničnoj razmjeni između Unije i trećih zemalja primjeraka u dostupnom formatu određenih djela i drugih predmeta zaštite koji su zaštićeni autorskim pravom i srodnim pravima u korist osoba koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom²,

¹ Mišljenje od 5. srpnja 2017. (još nije objavljeno u Službenom listu).

² Stajalište Europskog parlamenta od 6. srpnja 2017. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 17. srpnja 2017.

budući da:

- (1) Marakeški ugovor o olakšanju pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima („Marakeški ugovor”) potpisan je u ime Unije 30. travnja 2014.¹ U skladu s njime ugovorne stranke obvezne su predvidjeti iznimke od ili ograničenja autorskog prava i srodnih prava za izradu i širenje primjeraka u dostupnim formatima određenih djela i drugih predmeta zaštite te za prekograničnu razmjenu tih primjeraka.
- (2) Korisnici u Marakeškom ugovoru su osobe koje su slijepe, osobe koje imaju oštećenje vida koje nije moguće popraviti tako da vidna funkcija bude u osnovi istovjetna onoj koju ima osoba koja nema takvo oštećenje, osobe koje imaju perceptivne smetnje ili poteškoće u čitanju, uključujući disleksiju ili bilo kakve druge poteškoće u učenju zbog kojih u biti ne mogu čitati tiskana djela u istoj mjeri kao osobe koje nemaju takve smetnje ili poteškoće te osobe koje zbog fizičkog hendikepa nisu u stanju držati knjigu ili rukovati njome ili fokusirati ili pomicati oči u mjeri u kojoj bi se u načelu omogućilo čitanje, u mjeri u kojoj zbog tih oštećenja ili smetnji ili poteškoća te osobe u biti ne mogu čitati tiskana djela u istoj mjeri kao osobe koje nemaju takva oštećenja ili smetnje ili poteškoće.

¹ Odluka Vijeća 2014/221/EU od 14. travnja 2014. o potpisivanju, u ime Europske unije, Marakeškog ugovora o olakšanju pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima (SL L 115, 17.4.2014., str. 1.).

- (3) Osobe koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima i dalje se suočavaju s mnogim preprekama pri pristupu knjigama i drugom tiskanom materijalu zaštićenima autorskim pravom i srodnim pravima. Potreba za povećanjem broja djela i drugih predmeta zaštite u dostupnim formatima koji su raspoloživi tim osobama te za znatnim poboljšanjem optjecaja i širenja takvih djela i drugih predmeta zaštite prepoznata je na međunarodnoj razini.
- (4) Prema Mišljenju Suda Europske unije 3/15¹ iznimke od ili ograničenja autorskog prava i srodnih prava za izradu i širenje primjeraka u dostupnim formatima određenih djela i drugih predmeta zaštite predviđeni Marakeškim ugovorom moraju se provesti u okviru područja usklađenog Direktivom 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća². Isto vrijedi i za sustave izvoza i uvoza predviđene tim ugovorom u mjeri u kojoj im je cilj u konačnici dati ovlaštenje za priopćavanje javnosti ili distribuciju, na državnom području jedne stranke, primjeraka u dostupnom formatu objavljenih na državnom području druge stranke bez pribavljanja pristanka nositelja prava.

¹ Mišljenje Suda od 14. veljače 2017., 3/15, ECLI:EU:C:2017:114, točka 112.

² Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL L 167, 22.6.2001., str. 10.).

- (5) Cilj je Direktive (EU) 2017/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺ na usklađen način provesti obveze koje Unija mora ispuniti na temelju Marakeškog ugovora kako bi se poboljšala raspoloživost primjeraka u dostupnom formatu za korisnike u svim državama članicama Unije i optjecaj tih primjeraka na unutarnjem tržištu te se njome od država članica zahtijeva uvođenje obvezne iznimke od određenih prava koja su usklađena pravom Unije. Cilj je ove Uredbe u korist korisnika provesti obveze na temelju Marakeškog ugovora koje se odnose na sustave izvoza i uvoza primjeraka u dostupnom formatu za nekomercijalne potrebe između Unije i trećih zemalja koje su stranke Marakeškog ugovora te ujednačeno utvrditi uvjete takvog izvoza i uvoza u okviru područja usklađenog direktivama 2001/29/EZ i (EU) 2017/...⁺ kako bi se osiguralo da se te mjere dosljedno primjenjuju na cijelom unutarnjem tržištu te da se njima ne ugrožava usklađivanje isključivih prava i iznimaka iz tih direktiva.

¹ Direktiva (EU) 2017/... Europskog parlamenta i Vijeća od [...] o određenim dopuštenim upotrebama određenih djela i drugih predmeta zaštite koji su zaštićeni autorskim pravom i srodnim pravima u korist osoba koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima i o izmjeni Direktive 2001/29/EZ o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL L ...).

⁺ SL: molimo umetnuti broj Direktive iz dokumenta 2016/0278 (COD).

- (6) Ovom bi Uredbom trebalo osigurati da se primjerci u dostupnom formatu knjiga, uključujući e-knjige, periodičnih publikacija, novina, časopisa i drugih djela u pisanom obliku, zabilježba koje uključuju notne zapise i drugog tiskanog materijala, među ostalim u zvučnom formatu, bilo digitalnom ili analognom, koji su izrađeni u bilo kojoj državi članici u skladu s nacionalnim odredbama donesenima na temelju Direktive (EU) 2017/...⁺, mogu distribuirati, priopćiti ili staviti na raspolaganje korisniku ili ovlaštenom subjektu, kako su navedeni u Marakeškom ugovoru, u trećim zemljama koje su stranke Marakeškog ugovora. Dostupni formati uključuju, na primjer, Braillevo pismo, uvećani font slova, prilagođene e-knjige, zvučne knjige i radijsko emitiranje. Uzimajući u obzir „nekomercijalni cilj Marakeškog ugovora”¹, distribuciju, priopćavanje javnosti ili stavljanje na raspolaganje javnosti primjeraka u dostupnom formatu osobama koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima ili ovlaštenim subjektima u trećoj zemlji trebali bi vršiti samo na neprofitnoj osnovi ovlašteni subjekti s poslovnim nastanom u državi članici.
- (7) Ovom Uredbom trebalo bi također, u nekomercijalne svrhe i u korist osoba koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima, korisnicima u Uniji i ovlaštenim subjektima s poslovnim nastanom u državi članici omogućiti uvoz iz treće zemlje primjeraka u dostupnom formatu izrađenih u skladu s provedbom Marakeškog ugovora i pristup njima. Trebalo bi omogućiti da ti primjerci u dostupnom formatu budu u optjecaju na unutarnjem tržištu pod jednakim uvjetima kao i primjerci u dostupnom formatu izrađeni u Uniji u skladu s Direktivom (EU) 2017/...⁺.

⁺ SL: molimo umetnuti broj Direktive iz dokumenta 2016/0278 (COD).

¹ Mišljenje Suda od 14. veljače 2017., 3/15, ECLI:EU:C:2017:114, točka 90.

- (8) Kako bi se poboljšala raspoloživost primjeraka u dostupnom formatu i spriječilo neovlašteno širenje djela ili drugih predmeta zaštite, ovlašteni subjekti koji se bave distribucijom, priopćavanjem javnosti ili stavljanjem na raspolaganje javnosti primjeraka u dostupnom formatu trebali bi ispunjavati određene obveze. Potrebno je poticati inicijative država članica za promicanje ciljeva Marakeškog ugovora i razmjenu primjeraka u dostupnom formatu s trećim zemljama koje su stranke tog ugovora te za pružanje potpore ovlaštenim subjektima u pogledu razmjene i stavljanja na raspolaganje informacija. Takve inicijative mogle bi uključivati izradu smjernica ili najboljih praksi o izradi i širenju primjeraka u dostupnom formatu uz savjetovanje s predstavnicima ovlaštenih subjekata, korisnika i nositelja prava.

- (9) Ključno je da svaka obrada osobnih podataka na temelju ove Uredbe bude u skladu s temeljnim pravima, uključujući pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života te pravo na zaštitu osobnih podataka u skladu s člancima 7. i 8. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”), te je od iznimne važnosti da svaka takva obrada bude i u skladu s direktivama 95/46/EZ¹ i 2002/58/EZ² Europskog parlamenta i Vijeća kojima se uređuje obrada osobnih podataka, kako je mogu provoditi ovlašteni subjekti u okviru ove Uredbe i pod nadzorom nadležnih tijela država članica, posebno nezavisnih javnih tijela koja imenuju države članice.

¹ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.). Tu će direktivu staviti izvan snage i zamijeniti, s učinkom od 25. svibnja 2018., Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

² Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.).

- (10) Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom („UNCRPD”), čija je Unija stranka, osobama s invaliditetom jamči se pravo pristupa informacijama i obrazovanju te pravo na sudjelovanje u kulturnom, ekonomskom i društvenom životu na ravnopravnoj osnovi s drugima. Stranke UNCRPD-a obvezne su poduzeti sve odgovarajuće korake, u skladu s međunarodnim pravom, kako bi osigurale da propisi kojima se štite prava intelektualnog vlasništva ne budu neopravdana ili diskriminatorna prepreka za pristup osoba s invaliditetom kulturnim dobrima.
- (11) Na temelju Povelje zabranjuju se svi oblici diskriminacije, među ostalim na osnovi invaliditeta, te Unija priznaje i poštuje pravo osoba s invaliditetom na mjere čiji je cilj osiguravanje njihove neovisnosti, društvene i profesionalne uključenosti te njihovo sudjelovanje u životu zajednice.
- (12) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, to jest provedbu obveza na temelju Marakeškog ugovora u pogledu izvoza i uvoza između Unije i trećih zemalja koje su stranke Marakeškog ugovora primjeraka u dostupnom formatu određenih djela i drugih predmeta zaštite, u korist korisnika i u nekomercijalne svrhe, te utvrđivanje uvjeta takvog izvoza i uvoza, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog njegova opsega i učinaka on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

- (13) Ovom Uredbom poštuju se temeljna prava i postupaju se u skladu s načelima priznatima osobito Poveljom i UNCRPD-om. Ovu bi Uredbu trebalo tumačiti i primjenjivati u skladu s tim pravima i načelima,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Ovom se Uredbom utvrđuju ujednačena pravila o prekograničnoj razmjeni primjeraka u dostupnom formatu određenih djela i drugih predmeta zaštite između Unije i trećih zemalja koje su stranke Marakeškog ugovora bez odobrenja nositelja prava, u korist osoba koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima, u okviru područja usklađenog direktivama 2001/29/EZ i (EU) 2017/...⁺, kako se ne bi ugrozilo usklađivanje isključivih prava i iznimaka na unutarnjem tržištu.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „djelo ili drugi predmet zaštite” znači djelo u obliku knjige, periodične publikacije, novina, časopisa ili u drugom pisanom obliku, zabilježbe koja uključuje notne zapise te povezane ilustracije, u bilo kojem mediju, među ostalim u zvučnom formatu kao što su zvučne knjige i u digitalnom formatu, koje je zaštićeno autorskim pravom ili srodnim pravima i koje je objavljeno ili na drugi način zakonito učinjeno dostupnim javnosti;

⁺ SL: molimo umetnuti broj Direktive iz dokumenta 2016/0278 (COD).

2. „korisnik” znači, bez obzira na bilo koji drugi oblik invaliditeta, osoba koja:
- (a) je slijepa;
 - (b) ima oštećenje vida koje nije moguće popraviti tako da joj vidna funkcija bude u osnovi istovjetna onoj koju ima osoba koja nema takvo oštećenje te koja zbog toga u biti ne može čitati tiskana djela u istoj mjeri kao osoba koja nema takvo oštećenje;
 - (c) ima perceptivne smetnje ili poteškoće u čitanju te zbog toga u biti ne može čitati tiskana djela u istoj mjeri kao osoba koja nema takve smetnje ili poteškoće; ili
 - (d) zbog fizičkog hendikepa nije u stanju držati knjigu ili rukovati njome ili fokusirati ili pomicati oči u mjeri u kojoj bi se u načelu omogućilo čitanje;
3. „primjerak u dostupnom formatu” znači primjerak djela ili drugog predmeta zaštite na drukčiji način ili u drukčijem formatu kojim se korisniku omogućuje pristup djelu ili drugom predmetu zaštite i kojim se među ostalim takvoj osobi omogućuje jednako lagan i slobodan pristup kao i osobi koja nema nijedno od oštećenja ili smetnji ili poteškoća iz točke 2.;
4. „ovlašteni subjekt s poslovnim nastanom u državi članici” znači subjekt koji je država članica ovlastila ili priznala da na neprofitnoj osnovi korisnicima pruža usluge obrazovanja, osposobljavanja, adaptivnog čitanja ili pristupa informacijama. Uključuje i javnu ustanovu ili neprofitnu organizaciju koja iste usluge pruža korisnicima kao jednu od svojih primarnih djelatnosti, institucijskih obveza ili kao dio svojih zadaća od javnog interesa.

Članak 3.

Izvoz primjeraka u dostupnom formatu u treće zemlje

Ovlašteni subjekt s poslovnim nastanom u državi članici može primjerak u dostupnom formatu djela ili drugog predmeta zaštite, izrađen u skladu s nacionalnim zakonodavstvom donesenim na temelju Direktive (EU) 2017/...⁺, distribuirati, priopćiti ili staviti na raspolaganje korisnicima ili ovlaštenom subjektu s poslovnim nastanom u trećoj zemlji koja je stranka Marakeškog ugovora.

Članak 4.

Uvoz primjeraka u dostupnom formatu iz trećih zemalja

Korisnik ili ovlašteni subjekt s poslovnim nastanom u državi članici može, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom donesenim na temelju Direktive (EU) 2017/...⁺, uvesti ili na drugi način pribaviti, ili mu pristupiti i nakon toga ga upotrebljavati, primjerak u dostupnom formatu djela ili drugog predmeta zaštite koji je ovlašteni subjekt u trećoj zemlji koja je stranka Marakeškog ugovora distribuirao, priopćio ili stavio na raspolaganje korisnicima ili ovlaštenim subjektima.

⁺ SL: molimo umetnuti broj Direktive iz dokumenta 2016/0278 (COD).

Članak 5.

Obveze ovlaštenih subjekata

1. Ovlašteni subjekt s poslovnim nastanom u državi članici koji izvršava radnje iz članka 3. i 4. utvrđuje vlastitu praksu i pridržava je se kako bi osigurao da:
 - (a) distribuira, priopćuje i stavlja na raspolaganje primjerke u dostupnom formatu samo korisnicima ili drugim ovlaštenim subjektima;
 - (b) poduzima odgovarajuće korake kako bi odvrćao od neovlaštenog umnožavanja, distribucije, priopćavanja javnosti i stavljanja na raspolaganje javnosti primjeraka u dostupnom formatu;
 - (c) posvećuje dužnu pažnju rukovanju djelima ili drugim predmetima zaštite te njihovim primjercima u dostupnom formatu, kao i vođenju evidencije o tome; i
 - (d) objavljuje i ažurira, prema potrebi na svojoj internetskoj stranici ili na druge načine na internetu ili izvan njega, informacije o tome kako ispunjuje svoje obveze utvrđene u točkama od (a) do (c).

Ovlašteni subjekt s poslovnim nastanom u državi članici pri utvrđivanju i pridržavanju prakse iz prvog podstavka u potpunosti poštuje pravila koja se primjenjuju na obradu osobnih podataka korisnika iz članka 6.

2. Ovlašteni subjekt s poslovnim nastanom u državi članici koji izvršava radnje iz članaka 3. i 4. korisnicima, drugim ovlaštenim subjektima ili nositeljima prava na zahtjev dostavlja sljedeće informacije na dostupan način:
- (a) popis djela ili drugih predmeta zaštite čije primjerke u dostupnom formatu posjeduje te raspoložive formate; i
 - (b) imena i kontaktne podatke ovlaštenih subjekata s kojima razmjenjuje primjerke u dostupnom formatu u skladu s člancima 3. i 4.

Članak 6.

Zaštita osobnih podataka

Obrada osobnih podataka u okviru ove Uredbe provodi se u skladu s direktivama 95/46/EZ i 2002/58/EZ.

Članak 7.

Preispitivanje

Komisija do ... [šest godina od datuma stupanja na snagu Direktive iz dokumenta 2016/0278(COD)] provodi evaluaciju ove Uredbe i predstavlja glavne nalaze u izvješću Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru kojemu se prema potrebi prilažu prijedlozi izmjene ove Uredbe.

Države članice dostavljaju Komisiji informacije potrebne za izradu izvješća o evaluaciji.

Članak 8.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od ... [12 mjeseci i jedan dan od datuma stupanja na snagu Direktive iz dokumenta 2016/0278(COD)].

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu

Za Europski parlament

Predsjednik

Za Vijeće

Predsjednik